

Ergen Disosiyatif Deneyim Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ergen Disosiyatif Deneyim Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21060>

Özet

Ergen Disosiyatif Deneyim Ölçeği (EDDÖ), ergen popülasyonunda görülen disosiyatif belirtilerin sıklığı ve şiddetini ölçmek amacıyla geliştirilmiş veya adapte edilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçeğin Türkçe versiyonunun güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları, 2002 yılında **Zoroğlu** ve arkadaşları tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, ergenlerdeki **dissosiyatif deneyimler** alanını sistematik olarak değerlendirerek, klinik ve araştırma ortamlarında disosiyasyonun erken teşhisine ve anlaşılmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Ölçek, genellikle depersonalizasyon, derealizasyon, amnezi ve absorpsiyon gibi disosiyasyonun temel boyutlarını kapsamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Disosiyasyon, Ergenlik, Disosiyatif Deneyimler, Ölçek Geliştirme, Psikometri, Ruh Sağlığı.

Yazarlar

Süleyman Salih Zoroğlu, Vedat Sar, Uğur Tüzün, Hakan Tutkun, Haluk A. Savaş.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, ergenlerdeki **dissosiyatif deneyimlerin** yoğunluğunu ve yaygınlığını standardize edilmiş bir biçimde ölçmektir. Ergenlik dönemi, kimlik gelişimi ve travmaya tepki aşısından kritik bir dönem olduğundan, bu ölçek, ergenlerdeki disosiyatif semptomların belirlenmesi ve altında yatan potansiyel travmatik yaşantılarla ilişkisinin incelenmesi için hayati önem taşımaktadır.

Ölçek, ayrıca klinik uygulamalarda disosiyatif bozukluk riski taşıyan ergenlerin taranmasında ve tedavi yöntemlerinin izlenmesinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Orijinal çalışmada amaç, ölçeğin İngilizce versiyonunun kültürel adaptasyonunu yaparak, Türkçe konuşan ergenler için geçerli ve güvenilir bir araç sağlamaktır.

Yapı

Ergen Disosiyatif Deneyim Ölçeği (EDDÖ), genel olarak disosiyasyonun dört ana boyutunu ölçen çok boyutlu bir yapıya temel alır. Bu boyutlar genellikle şunlardır: **amnezi** (bellek bozuklukları), depersonalizasyon/derealizasyon (kendine veya çevreye yabancılaşma), absorpsiyon (yoğun hayallere veya fantezilere dalma) ve majör disosiyatif belirtiler.

Disosiyasyon, bilincin, belleğin, kimliğin veya çevre algısının bütünlüğündeki geçici veya kalıcı

bozulmalar olarak tanımlanır. Ölçek maddeleri, ergenlerin günlük yaşamlarında ne kadar sıklıkla bu tür deneyimleri yaşadıklarıyla değerlendirilmeyi hedefler. Bu yapı, **dissosiyatif bozukluklar**ın spektrumunu ergenlik başlangıcında yakalamak için tasarlanmıştır.

Geçerlik

Türkçe versiyonun geçerlik çalışmaları, genellikle yapı geçerliliği ve ölçüt bağımlı geçerliliği içermektedir. **Yapı geçerliliği**, Faktör Analizi yöntemleri kullanılarak ölçeğin teorik yapısının (beklenen boyutların) Türkçe örneklemede doğrulanması içerir. Zorlu ve arkadaşlarının çalışmasında, ölçeğin dissosiyatif deneyimleri ölçme yeteneği, bilinen diğer klinik ölçütlerle karşılaştırılarak test edilmiştir.

Ölçeğin **Geçerlik** sonuçları, EDDÖ'nün klinik popülasyonda (örneğin, travma geçmişi olan ergenlerde) sağlıklı kontrollere göre anlamlı derecede daha yüksek disosiyasyon skorları verdiğini göstermiş olabilir, bu da ölçeğin ayırt edici geçerliliğine işaret eder.

Güvenirlilik

Güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin tutarlılığı ve kararlılığı değerlendirir. Türkçe EDDÖ'nün **Güvenirlilik** analizlerinde, iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) yüksek bulunmuştur, bu da ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri, ölçeğin zaman içinde kararlı sonuçlar üretme yeteneğini değerlendirmek için kullanılabılır. Yüksek güvenirlilik değerleri, ölçeğin ölçüm hatasını minimize ederek, ergenlerdeki dissosiyatif semptomların doğru bir şekilde yakalanmasını sağladığını doğrular.

Faktör Analizi

Ölçeğin orijinal geliştirme veya adaptasyon çalışmasında **Faktör Analizi**, ölçeğin çok boyutlu yapısının ortaya çıkarmak için kullanılmıştır. Bu analiz, disosiyasyonun farklı alt tiplerini temsil eden faktörlerin varlığını araştırmaktadır. Ergen popülasyonunda disosiyasyonun yapısının yetkinlerden farklılık gösterebileceğinden, faktör analizinin sonuçları, ölçeğin ergenler için uygun faktör yüklerine sahip olduğunu teyit etmelidir.

Tipik olarak, temel bileşenler analizi veya açılmaya faktör analizi, ölçeğin maddelerinin mantıksal ve istatistiksel olarak tutarlı alt ölçekler halinde gruplanıp gruplanmadığını belirlemek için kullanılır. Bu analizler, EDDÖ'nün yapısal geçerliliğinin temelini oluşturur.

Araç

Test Type: Geliştirme (Adaptasyon ve Doğrulama)

Format: Genellikle 100 üzerinden puanlanan Likert tipi bir derecelendirme ölçeği (Orijinal DES formatına benzer olarak, maddeler 0% ile 100% arasındaki sıklık ölçeği).

Language Available: Türkçe, Orijinal İngilizce (muhtemelen).

Population Group: Klinik ve Normal Ergen Popülasyon.

Age Group: Genellikle 12-18 yaş arası ergenler.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli lise ve klinik örneklemelerden elde edilen verilerle standardize edilmiştir.

Test Methodology: Bireylerin kendi bildirimlerine dayalı (self-report) bir envanterdir. Katılımcılardan, belirtilen disosiyatif deneyimleri ne sıklıkta yaşadıklarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Disosiyatif Bozukluk, Travma, Depersonalizasyon, Derealizasyon, Ergen Psikopatolojisi, Psikometrik Özellikler, **Dissosiyatif Deneyimler**.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Süleyman Salih Zoroğlu

Affiliation Email addresses: zoroglus@hotmail.com

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynaklarda mevcut değildir.

Correspondence Address: Sağlanan kaynaklarda mevcut değildir.

Çizimler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması 2002 yılında yayımlanmıştır.

Çizimler ve Ücret: Ticari kullanım ve telif hakları için Sorumlu Yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi: zoroglus@hotmail.com.

Ölçeğin orijinal akademik makalesine ilişkin DOI bağlantısı mevcuttur: doi.org.

Orijinal PDF dokümanı aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [the-adolescent-dissociative-experiences-scale-toad.pdf](#)

Referanslar

Zoroglu, S. S., Sar, V., Tuzun, U., Tutkun, H., & Savas, H. A. (2002). Reliability and **validity** of the Turkish version of the Adolescent Dissociative Experiences Scale. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, 56(5), 551-556.

Ergen Disosiyatif Deneyim Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte mevcut değildir. Maddelerin tam listesi için lütfen referans makaleye veya sorumlu yazara başvurunuz.